

Η Πανεπιστημιακή διανόηση "στα χρόνια της χολέρας"* Δημήτρης Ρόκος**

Συνειδητή η εκ πρώτης όψεως γενικευτική, υπερβολική, αφοριστική και προκλητική αναφορά "στα χρόνια της χολέρας" στο τίτλο της μικρής μου συμβολής στο αφιέρωμα.

Μένει ν' αποδειχθεί η όση αλήθεια της για την διαλεκτική της σχέση και με την πανεπιστημιακή διανόηση, κι αυτό θα προσπαθήσω να κάνω παρακάτω.

Πριν από δώδεκα χρόνια, και συγκεκριμένα στις 20 Φεβρουαρίου του 1993 στην αίθουσα της ΕΣΗΕΑ στην Αθήνα, η Πανελλήνια Πολιτιστική Κίνηση (ΠΑ.ΠΟ.Κ.) οργάνωσε μια δημόσια συζήτηση για τη "Θέση και τη Στάση των διανοουμένων- καλλιτεχνών σήμερα".

Στη συζήτηση την οποία διηύθυνε ο αείμνηστος Σπύρος Πλασκοβίτης, πήραν ακόμη μέρος με συμβολές τους ο αξέχαστος Μ.Μ.Ράπτης, ο Ν.Μαρκάτος, η Ρ.Κακλαμανάκη, η Ν.Ευθυμιάδη, ο Αλ.Μητρόπουλος, η Ε.Αγραφιώτη, ο Γ.Μανιάτης, ο Δ.Λιουδάκης και ο υπογραφόμενος, ο οποίος μίλησε για την "Ρήτρα της «μάλλον ευνοούμενης» θέσης και την επαμφοτερίζουσα στάση των διανοουμένων και καλλιτεχνών. Μια συμβολή στον επαναπροσδιορισμό των όρων, των εννοιών και των ευθυνών".

Ξεφυλλίζοντας την σχετική έκδοση του ΠΑ.ΠΟ.Κ. με τα πρακτικά της συζήτησης, είδα ότι κατέληγα στην εισαγωγική μου τοποθέτηση ως εξής:

« Μ' αυτή τη λογική λοιπόν τελειώνω, υποστηρίζοντας ότι ο μόνος τρόπος να υπάρξει, ξανά, μία κοινωνική ομάδα –διότι κοινωνική ομάδα είναι οι «διανοούμενοι»-, η οποία να μην αποτελεί τη δεύτερη από τις 2 εγκυκλοπαιδικές εκδοχές (αυτοί που νομίζουν ότι σκέφτονται) αλλά την πρώτη, (αυτοί που σκέφτονται), πρέπει, πριν απ' όλα, εμείς οι ίδιοι να είμαστε πολίτες. Αν μπορούσαμε να είμαστε συνειδητοί και υπεύθυνοι πολίτες στην πράξη, κάτι θα καταφέρουμε », ενώ στο τέλος της συζήτησης πρόσθετα:

« Πιστεύω ότι θάπρεπε, ο σκεπτόμενος άνθρωπος σήμερα, ο υπεύθυνος ενεργός πολίτης, να μην αρέσκειται στις ειδικές, μερικές και ευκαιριακές προσεγγίσεις των αντικειμενικά, εξαιρετικά πολύπλοκων σημερινών προβλημάτων. Είτε αυτά είναι προβλήματα πολιτικής, ανάπτυξης και περιβάλλοντος, ή κοινωνίας, οικονομίας και πολιτισμού. Αλλά θα πρέπει να έχει την οπτική της ολοκληρωμένης και διεπιστημονικής προσέγγισής τους.

Θάπρεπε ακόμα, ο σκεπτόμενος άνθρωπος να μην είναι αγωγός, συνεργός ή προβολέας τοπικιστικών, συντεχνιακών, εθνικιστικών ή και μηχανιστικά διεθνιστικών ιδεολογιών και συμφερόντων. Πρέπει να λέει και σ' έναν καινούργιο πατριωτισμό που νάναι θεμέλιο αξιοπρέπειας, ισοτιμίας στη συμμετοχή και τη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής και παγκόσμιας/πλανητικής συνείδησης, που θα σέβεται και θα ζει αρμονικά με τη φύση και τους πολιτισμούς του ανθρώπου.

Οι σκεπτόμενοι, ενεργοί και υπεύθυνοι πολίτες σήμερα, πιστεύω ότι πρέπει να πάρουν το ρόλο που παίζανε οι διανοούμενοι σε παλιότερες εποχές. Και εννοώ βεβαίως όχι πολύ παλιά, τον 17^ο αιώνα στην Αγγλία και τα τέλη του 19^{ου} αιώνα στη Γαλλία...»

Ένας σκεπτόμενος άνθρωπος δεν πρέπει ν' ανέχεται να χρησιμοποιεί ιδέες ή πρόσωπα για την κάθε τύπου ανάδειξή του ή να δέχεται να χρησιμοποιείται από οποιονδήποτε για την προβολή και επικράτησή τους.

Πρέπει να έχει τη στοιχειώδη τουλάχιστον αντίληψη και τη στοιχειώδη λογική, ώστε να μην γίνεται θελημένα ή αθέλητα αφελής, άκριτος οπαδός, προπαγανδιστής ή απολογητής και στη συνέχεια μετανοιωμένος και εξαγνισμένος εκσυγχρονιστής.

Και συγχωρώντας μου αν μπορείτε, το δεοντολογικό χαρακτήρα της παρέμβασής μου, σας παρακαλώ να προσέξετε ένα όλο και πιο συχνά εμφανιζόμενο παράδειγμα κάποιων που νομίζουν ότι είναι "διανοούμενοι", ενώ δεν μπορούν καν να σκέπτονται και εμπορεύονται, με ή χωρίς κέρδος, το πάλοι ποτέ κτηθέν κύρος τους.

Κάποιος έμπορος αγύρτης, ο οποίος δηλώνει ότι έχει «Ιδιωτικό Πανεπιστήμιο» στην Ελλάδα, χρησιμοποιώντας με εξυπνότατο τρόπο όλα τα μέσα marketing, ανακοινώνει ότι θα κάνει μία δημόσια συζήτηση, δεόντως προβεβλημένη απ' όλα τα Μ.Μ.Ε. π.χ. για τα ναρκωτικά. Και καλεί να πάρουν μέρος σ' αυτήν εκλεκτούς «αριστερούς», «προοδευτικούς», δημοσιογράφους, πνευματικούς ανθρώπους, πανεπιστημιακούς και πολιτικούς, οι οποίοι ενώ είναι ρητά ενάντια στα ιδιωτικά πανεπιστήμια και έχουν σπύσει να δημοσιοποιήσουν με κάθε τρόπο και σε όλα τα Μ.Μ.Ε. την τεκμηριωμένη για λόγους συνταγματικούς, κοινωνικούς, οικονομικούς, πολιτισμικούς κ.λπ. αντίθεσή τους σ' αυτά, παίρνουν μέρος στη δημόσια συζήτηση, διαφημίζοντας έτσι εμμέσως και γι' αυτό πολύ πιο αποδοτικά, χωρίς να το καταλαβαίνουν (;) τα «ιδιωτικά πανεπιστήμια». Τα συμπεράσματα δικά σας, τόσο για τη μάλλον ευνοούμενη θέση τους ως δήθεν διανοουμένων, όσο και για την ποιότητα της στάσης τους. » (Ρόκος, 1993)

Πραγματικά, αρκετές φορές από τότε μέχρι και σήμερα, είδαμε και εξακολουθούμε να βλέπουμε σε πολύχρωμα διαφημιστικά φυλλάδια, σε δικτυακούς τόπους, σε ένθετα εφημερίδων αλλά και στην τηλεόραση, φωτογραφίες των panels στα οποία αυτοί και ως "διανοούμενοι" συμμετείχαν ή των δεξιώσεων και εορτών που ακολούθησαν παρόμοιες "πνευματικοκαλλιτεχνικές εκδηλώσεις", αγνοώντας (;) ότι θα τους χρησιμοποιήσουν και θα καπηλευθούν το όποιο δημόσιο κύρος τους, για την έμμεση προπαγάνδισή "κύρους" των επιχειρήσεών τους.

* Δημοσιεύθηκε στο περιοδικό "Αρδην", τ.57-58, Δεκ. 2005 – Φεβρ. 2006.

** Ο Δημήτρης Ρόκος είναι Καθηγητής στο Ε.Μ.Πολυτεχνείο.

Σήμερα, δώδεκα χρόνια μετά, θα επιχειρήσω να σκιαγραφήσω τη θέση και τη στάση των διαφόρων "φυλών" πανεπιστημιακών διανοουμένων "στα χρόνια της χολέρας" που διάγουμε, για να κρίνει ο καθ' ένας μας, τόσο αυτούς που δηλώνουν ή συμπεριφέρονται ή αξιοποιούν ποικιλοτρόπως την ρήτρα της «μάλλον ευνοούμενης» θέσης τους στην κοινωνία, όσο και τον ίδιο του τον εαυτό, αν μπορεί να τους ή να τον κατατάξει στους σκεπτόμενους, υπεύθυνους, ενεργούς και συνειδητούς πολίτες, όπως κατά την γνώμη μου θάπρεπε να είναι και οι πανεπιστημιακοί διανοούμενοι. Αλλά πριν, δύο λόγια γιατί διάγουμε "χρόνια της χολέρας".

Στο πεδίο της οικονομίας κυριαρχούν σε πλανητική κλίμακα, κατάλληλα προβαλλόμενα, καταγιγιστικά διαφημιζόμενα και έντεχνα προπαγανδιζόμενα:

- η θεοποιημένη "ανταγωνιστικότητα" ως μονόδρομος δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας και "βιώσιμης" ή "αιφόρου" (όπως α-νοήτως την ορίζουν) "ανάπτυξης", σ' ένα κόσμο στον οποίο, μπαίνοντας στον 21^ο αιώνα, το 20% του παγκόσμιου πληθυσμού καρπούται το 86% του παγκόσμιου πλούτου και η κατάσταση γίνεται χειρότερη κάθε μέρα που περνά (Ρόκος, 2005), ενώ η επίτευξη βιωσιμότητας μιας επιχείρησης και οι σχετικές δράσεις (συγχωνεύσεις, εξαγορές, χαριστικές αποκρατικοποιήσεις κ.λπ.) αφήνουν πίσω τους μεταξύ άλλων, θύματα χιλιάδες οικογένειες ανέργων.
- η "καινοτομία", ως σωτήριο επίτευγμα αλλά και αυτοσκοπός μιας υποτακτικής στα συμφέροντα των πολυεθνικών εταιριών παιδείας, έρευνας και τεχνολογίας, που εκπίπτουν από τα δημόσια αγαθά της μόρφωσης και του πολιτισμού, στην αγοραία "αποτελεσματική" τεχνική επαγγελματική κατάρτιση στελεχών υψηλής παραγωγικότητας για την κερδοφορία των επιχειρήσεων,
- η "επιχειρηματικότητα", ως ιδεολόγημα επιβαλλόμενο και εγγαρασσόμενο, από τα ευαίσθητα χρόνια της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στη συνείδηση των νέων όλου του κόσμου με στόχο μια νέα κοινωνία "πωλητών" και όχι πολιτών,
- η ελευθερία της διακίνησης κεφαλαίων και εργαζομένων και οι ευέλικτες μορφές εργασίας που μαζί με οδηγίες τύπου Μπολκεστάϊν προμηθούν ένα καινούργιο ζοφερό μεσαίωνα στις αρχές του εικοστού πρώτου αιώνα.

Στο πεδίο της κοινωνίας, τα κοινωνικά δικαιώματα της παιδείας, της υγείας, της κοινωνικής ασφάλειας και ασφάλισης ψαλιδίζονται συστηματικά σ' όλον τον κόσμο, φαλκιδεύονται από την αγορά ιδιωτικοποιούμενα όλο και περισσότερο και εμπορευματοποιούνται όπου έχουν με αγώνες κατακτηθεί, έως και εξακολουθούν να είναι ανύπαρκτα, παρά την δήθεν ανθρωπιστική βοήθεια και τις φιλανθρωπικές κοινωνικές πολιτικές του "αναπτυγμένου" κόσμου, τόσο στις "αναπτυσσόμενες" χώρες που γίνονται όλο και πιο φτωχές, όσο και στα γκέτο των πολιτικών και οικονομικών μεταναστών στις μεγαλουπόλεις της δύσης.

Στο πεδίο της πολιτικής, η ισότητα, τα πολιτικά δικαιώματα, οι πολιτικές ελευθερίες, το διεθνές δίκαιο, η εθνική ανεξαρτησία και η λαϊκή κυριαρχία, τελούν όπου γης (και με "κομπότερους" έως και απολύτως "άκομπους" τρόπους), υπό την δαμόκλεια σπάθη της μόνης ηγεμονικής στρατιωτικά και οικονομικά υπερδύναμης και "αναγνωρίζονται" όπως αυτή τα αντιλαμβάνεται με τους παραμορφωτικούς φακούς των στρατηγικών συμφερόντων της, για να τα κάνει συμβατά μ' αυτά, σε στρατιωτικό, οικονομικό και γεωπολιτικό επίπεδο, με επεμβάσεις, κατακτήσεις, αντιτρομοκρατική κρατική τρομοκρατία κ.λπ.

Στο πεδίο του πολιτισμού, η διαρκώς αυξανόμενη δύναμη των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, καθώς οι επιχειρηματίες τους διαπλέκονται εμφανώς ή αφανώς με τους μηχανισμούς της άρχουσας τάξης σε πολιτικό και οικονομικό επίπεδο, η καταγιγιστική προβολή μορφών και τρόπων ζωής, αλλά και στάσεων και συμπεριφορών που ευνοούν ατομιστικά, ανταγωνιστικά και καταναλωτικά "αναπτυξιακά" πρότυπα, τείνουν να ισοπεδώσουν, να ομογενοποιήσουν ή και να εξαφανίσουν τους τοπικούς πολιτισμούς, που εμπεριέχουν τη γόνιμη και δημιουργική σοφία της αλληλεπίδρασης της φύσης με την κοινωνία στο χώρο και το χρόνο.

Στο πεδίο της τεχνολογίας, τα κάθε φορά συμφέροντα των αγορών (και ιδιαίτερα αυτά στη σημερινή κυρίαρχη έκφρασή τους στις συνθήκες παγκοσμιοποίησης) ευνοούν, καθοδηγούν, υποθάλλουν και περιορίζουν την έρευνα στους μονοδρόμους της "αγοράς της πληροφορίας και της πληροφορικής", (και όχι όπως κατ' ευφημισμό την βαφτίζουν "κοινωνία της γνώσης", για να δώσουν νομιμοποιητικό άλλοθι στους πανεπιστημιακούς που βλέπουν το δέντρο αντί του δάσους και που θα ήθελαν ένα τέτοιο κίνητρο για να τεθούν στην υπηρεσία τους).

Οι τηλεπικοινωνίες, η κινητή τηλεφωνία με δυνατότητες να παίρνεις και να στέλνεις Email και να μπαίνεις στο διαδίκτυο ακόμη και όταν κάνεις ..... υποβρύχιο ψάρεμα, τα ρούχα υπολογιστές, τα μουσικά παπούτσια του MIT, τα φθηνά laptops που "θα μειώσουν το ψηφιακό χάσμα", (ανάμεσα στον όλο και πλουσιότερο βορρά και τον όλο και φτωχότερο και σπαρασσόμενο από υποθαλάσσιες εμφύλιες διαμάχες αλλά και πολλαπλά ακόμη εκμεταλλεζόμενο νότο) και η ενέργεια, χρηματοδοτούνται κατά πλήρη προτεραιότητα αλλά και σχεδόν κατ' αποκλειστικότητα, με απολύτως κατοχυρωμένα και υπερασπιζόμενα σθεναρά από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου τα πνευματικά δικαιώματα, τις ευρεσιτεχνίες, τις πατέντες των πολυεθνικών φαρμακευτικών, βιοτεχνολογικών, ενεργειακών κ.λπ. εταιριών.

Στο πεδίο, τέλος, της προστασίας του βαρύτατα ρυπασμένου και μολυσμένου από την ανεξέλεγκτη δράση τους γήινου, ατμοσφαιρικού, υδάτινου και πολιτισμικού περιβάλλοντος, η αιδημοσύνη των μεγάλων συμφερόντων και των υπερεθνικών ή εθνικών εκφράσεων τους καλύπτεται από ιδεολογήματα του τύπου:

- "ο ρυπαίνων πληρώνει", (που νομιμοποιεί την ρύπανση όσων μπορούν να πληρώσουν, τα συμβολικά πολλές φορές πρόστιμα, που ενίοτε θα τους επιβάλλονται από ανύπαρκτους, υποχρηματοδοτούμενους, ή αλλοτριωμένους ελεγκτικούς μηχανισμούς)
- μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης μέσα από την "εμπορία των αέριων εκπομπών CO₂" από τις καθημαγμένες αναπτυσσόμενες χώρες, για να "περιγραφεί" η ατελέσφορη, ευχολογική και καθόλου δεσμευτική συμφωνία του Kyoto, η οποία όμως, έτσι κι αλλιώς, αμφισβητείται δραστικά από τις ΗΠΑ, την Ν.Κορέα αλλά και τις μεγάλες καταναλώτριες πετρελαίου Κίνα (με ρυθμούς "ανάπτυξης" 9,6) και Ινδία κ.λπ., με προώθηση συμφερούσων "διμερών" λεόντιων συμφωνιών, κ.λπ.

ενώ, σε περιπτώσεις αδυναμίας επιβολής των όρων τους σε διεθνείς οργανισμούς, π.χ. για την εμπορευματοποίηση του πολιτισμού (UNESCO 2005), όπου οι ΗΠΑ και το Ισραήλ ήταν τα μόνα δύο κράτη μέλη του ΟΗΕ τα οποία αντιτέθηκαν στην απόφαση όλων των υπολοίπων κρατών μελών του, "ότι οι πολιτισμοί του ανθρώπου δεν είναι εμπορευματοποιήσιμο προϊόν αλλά παγκόσμια κληρονομιά του ανθρωπίνου γένους", φθάνουν σε ωμές απειλές αποχώρησης, μη πληρωμής των συνδρομών τους, αλλά και προώθησης και πάλι λεόντιων "διμερών" συμφωνιών, με όσες από τις πιο αδύνατες χώρες του κόσμου εξαναγκασθούν να ενδώσουν και στην πολιτισμική υποταγή τους.

Σ' αυτή την συγκεκριμένη πραγματικότητα σήμερα, οι πανεπιστημιακοί διανοούμενοι, περισσότερο ή λιγότερο ικανοί και άξιοι επιστήμονες, δάσκαλοι και ερευνητές θα μπορούσαν να καταταγούν στις παρακάτω κατηγορίες:

1. Σ' αυτούς τους προικισμένους επιστήμονες, οι οποίοι, βυθισμένοι στις θεμιτές επιστημονικές φιλοδοξίες τους, αφοσιώνονται στην εργαστηριακή έρευνά τους στο πεδίο της ειδικότητάς τους και στο στενό διδακτικό τους έργο, θεωρώντας ότι έτσι εκπληρώνουν το πολυδιάστατο χρέος τους απέναντι στους φοιτητές τους, την πολιτεία, τη χώρα τους και την κοινωνία, αδιαφορώντας για το τι γίνεται γύρω τους στο οικονομικό, κοινωνικό, πολιτικό, πολιτισμικό και το ευρύτερα τεχνικό/τεχνολογικό περιβάλλον τους, το οποίο πολυδιάστατα –θέλουν, δεν θέλουν- αλληλεπιδρά μαζί τους και επηρεάζει τις στάσεις και συμπεριφορές τους καθοριστικά.
Η αδιαφορία τους για την ανάγκη μια ολιστικής κριτικής διεπιστημονικής προσέγγισης έρευνας, μελέτης και αντιμετώπισης των αντικειμενικά πολύπλοκων, ιδιαίτερα σήμερα, κοινωνικών, αναπτυξιακών και περιβαλλοντικών προβλημάτων και από τη σκοπιά των ιδιαίτερων ερευνητικών τους ενδιαφερόντων, πολλές φορές τους εγκλωβίζει στον θεμιτό ως ένα βαθμό ανταγωνισμό του αριθμού των δημοσιεύσεων, των βραβείων και του βαθμού και των ρυθμών αναγνώρισης του έργου τους από τους ομότεχνους και την πολιτεία, περιορίζοντας τις πραγματικές δυνατότητές τους για ουσιαστικότερη κοινωνική συμβολή.
2. Σ' αυτούς τους καλούς ή λιγότερο καλούς πανεπιστημιακούς, οι οποίοι, ερωτοτροπώντας με την κάθε φορά πολιτική, οικονομική, κοινωνική, πολιτισμική και τεχνική/τεχνολογική εξουσία και τους επιμέρους τοποτηρητές της, εγκαταλείπουν προοδευτικά ακόμη και τις ελάχιστες διδακτικές και ερευνητικές υποχρεώσεις τους και επιδίδονται σ' ένα άγριο ανταγωνιστικό κυνηγητό προβεβλημένων θέσεων, δοτών αξιωμάτων και κατ' ανάθεσιν ερευνητικών προγραμμάτων, (που στην πραγματικότητα είναι απλές μελέτες, τις οποίες θα μπορούσαν να αναλάβουν, με τις θεσμισμένες διαδικασίες οι φοιτητές τους, όταν αποφοιτήσουν) κ.λπ.
Είναι αυτονόητο, ότι η όποια άποψή τους για τα κοινά, μοιραία διυλίζεται πάντα από την σκοπιμότητα ή μη έκφρασής της.
3. Σ' αυτούς τους άξιους ή μη πανεπιστημιακούς, οι οποίοι χρησιμοποιούν την πανεπιστημιακή τους θέση ως εφελτήριο διεκδίκησης αιρετών πανεπιστημιακών, κομματικών ή πολιτικών αξιωμάτων, εγκαταλείποντας το έργο και τις υποχρεώσεις τους στους βοηθούς και τους μεταπτυχιακούς τους φοιτητές και υποτάσσοντας τη θεωρία και την πράξη τους στις προδιαγραφές "μεθοδολογιών" και "τεχνικών" επίτευξης των κάθε φορά στόχων τους.
Οι πανεπιστημιακοί αυτοί πρέπει να τα έχουν καλά με όλους, να είναι «και με τον "αστυφύλαξ" και με τον "χωροφύλαξ"» και να μπορούν να κάνουν ομελέτα χωρίς να σπάσουν ούτε ένα αυγό, υποθηκεύοντας την όποια αξιοπιστία τους στις ανάγκες της στιγμής, της συγκυρίας και των μακροπρόθεσμων σχεδίων τους.
Έτσι, οι απόψεις τους για τα κοινά, οι σκέψεις και οι "στοχασμοί" τους, δημοσιοποιούνται όταν το απαιτούν οι "περιστάσεις", αποτελώντας κι αυτές "μέσα" τα οποία καθαγιαίζουν τους στόχους τους.
4. Σ' αυτούς τους πανεπιστημιακούς οι οποίοι εκμεταλλεζόμενοι τη βολική θαλπωρή του δημοσίου πανεπιστημίου και την ανοχή, τη συμπάθεια, την αλληλεγγύη ή την αδιαφορία των συναδέλφων τους και των ακαδημαϊκών οργάνων, καπηλεύονται με αγοραίο τρόπο τη θέση τους, εμπορευματοποιούν τον τίτλο τους και πωλούν πανάκριβα το όποιο "κύρος" τους, αλλά ακόμα και την οσοδήποτε απλοϊκή γνωμάτευσή τους, σ' οποιονδήποτε επιχειρηματία ή σε οποιαδήποτε πλευρά τα έχει –και για όσον καιρό τα έχει- ανάγκη.
Τέτοιες γνωματεύσεις και πραγματογνωμοσύνες έχουν νομιμοποιήσει εγκληματικές καταστροφές του φυσικού περιβάλλοντος και καταπατήσεις δημοσίων γαιών από κερδοσκόπους, έχουν αθώσει μεγαλοβιομηχάνους και πλοιοκτήτες σε περιπτώσεις βαρύτατης ευθύνης τους σε εργατικά ατυχήματα, αλλά και έχουν κοστίσει

σημαντικά ποσά στα δημόσια πανεπιστήμια που κάποτε ήθελαν να στηρίζουν σ' ένα δικαστήριο το δίκη τους με μια γνωμάτευση "ειδικού συναδέλφου".

5. Σ' αυτούς τους πανεπιστημιακούς οι οποίοι συνηθέστατα απουσιάζουν από τα διδακτικά και ερευνητικά τους καθήκοντα και γι' αυτό χαρίζονται στους φοιτητές τους, αλλά ξιφουλκούν με πάθος κατά της "άθλιας κατάστασης των πανεπιστημίων μας" στα τηλεπαράθυρα των Μ.Μ.Ε., τις εφημερίδες και τα περιοδικά life style, κατακεραυνώνοντας το "πολιτικό 5", που αυτοί εντούτοις, για τη βολή τους, χρησιμοποιούν, ενοχοποιώντας τους αφοσιωμένους στο έργο τους συναδέλφους τους, τους "αιώνιους" φοιτητές και την "κομματικοποίησή" τους, το κάθε φορά αντίπαλό τους κόμμα, το "πανεπιστημιακό άσυλο" και το Νόμο Πλαίσιο για τα Πανεπιστήμια, για να βγαίνουν πάντα λάδι στην κολυμβήθρα του Σιλβάμ του συρμού.

Τα σχέδια του Νόμου και σήμερα πλέον Νόμοι του Κράτους "Για τη συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις" (Ν.3369, ΦΕΚ τ.Α, 171, της 6.7.2005), "Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα διπλώματος" (Ν.3374, ΦΕΚ τ.Α, 189, της 2.8.2005) και "Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος και άλλες διατάξεις" (Ν.3391, ΦΕΚ τ.Α, 240 της 4.10.2005), που ανοίγουν σε όλα τα επίπεδα πόρτες και παράθυρα για πλήρη απαξίωση, ιδιωτικοποίηση και εμπορευματοποίηση του πολύτιμου κοινωνικού αγαθού της δημόσιας πανεπιστημιακής παιδείας, δεν τους απασχόλησαν και τους άφησαν παντελώς αδιάφορους, αν δεν τους μετέτρεψαν και σε θιασώτες και χειροκροτητές τους, για να αποδείξουν σε κυβέρνηση και αξιωματική αντιπολίτευση την προσήλωσή τους στον κοινή αποδοχής τους "εκσυγχρονιστικό" νεοφιλελευθερισμό, που οι Νόμοι αυτοί, με ρητή και τεκμηριωμένη την απόλυτη αντίθεση των πραγματικών δασκάλων και των φοιτητών, προωθούν.

Για την μη εφαρμογή τους και λόγω αντισυνταγματικότητων τους, (όπως και εκείνων του Νόμου για τα "μακάρια τη λήξει" Προγράμματα Σπουδών Επιλογής (Π.Σ.Ε.), που καταργήθηκε τρία χρόνια μετά την ισχύ του, με απόφαση τη ολομέλειας του Συμβουλίου Επικρατείας), υπάρχουν αλληπάλληλες νομοτελειακά τροποποιήσεις τους, αλλά και η επερχόμενη αναθεώρηση του Συντάγματος, που θα βαφτίσει τα εμπορευματοποιημένα ιδιωτικά δήθεν πανεπιστήμια για τα οποία συμφωνούν Κυβέρνηση και αξιωματική αντιπολίτευση σε "μη κερδοσκοπικά".

Η τύχη του Ν.815, η παράλυση του Πολυτεχνείου Κρήτης για τα Π.Σ.Ε. και η αναταραχή που ξεκίνησε ήδη στα Πανεπιστήμια, όχι μόνο δεν τους προβληματίζουν, αλλά αντίθετα τους ευχαριστούν, γιατί έτσι θα έχουν ακόμη περισσότερο ελεύθερο χρόνο για τις κερδοφόρες εξωπανεπιστημιακές ασχολίες τους, αλλά και περισσότερα – νομίζουν- άλλοθι για να καθυβρίζουν την "κατάντια του δημόσιου πανεπιστημίου", που κάποιοι "οπισθοδρομικοί" συνάδελφοί τους το υπερασπίζονται ως πολύτιμο δημόσιο κοινωνικό αγαθό, θεωρώντας την εκπαίδευση, ως παιδεία, μόρφωση και πολιτισμό και αντιστεκόμενοι στην αγοραία εκδοχή της, της μονοδιάστατης τεχνικής επαγγελματικής κατάρτισης φθηνών ανθρωπομηχανών, στα χρόνια κυριαρχίας του ασύδοτου ανταγωνισμού και της κερδοσκοπίας των αγορών, που άλλοι τα λένε και "χρόνια της χολέρας". (Ρόκος, 2003)

Υπάρχει πάντα βέβαια και η κατηγορία των καλών ή λιγότερο καλών πανεπιστημιακών δασκάλων, οι οποίοι αφοσιώνονται στη δουλειά τους και είναι πάντα στη διάθεση των φοιτητών τους, τους οποίους μάλιστα αντιμετωπίζουν ως ώριμους ανθρώπους, προσπαθώντας να συμβάλουν στην ολοκλήρωση της προσωπικότητάς τους ως άξιων μελλοντικών επιστημόνων με αναπτυγμένη κριτική σκέψη αλλά και συνειδητών υπεύθυνων και ενεργών πολιτών.

Οι πανεπιστημιακοί αυτοί, αξιοποιούν γόνιμα και δημιουργικά την κατοχυρωμένη από το Σύνταγμα ελευθερία της διδασκαλίας, έχουν το θάρρος της γνώμης τους, τεκμηριώνουν με επάρκεια τις απόψεις και τις προτάσεις τους για τα κοινά, έχουν ανοιχτά τα μάτια και τ' αυτιά τους στις ανάγκες και τα προβλήματα της φυσικής και της κοινωνικοοικονομικής πραγματικότητας της οποίας είναι αναπόσπαστα μέρη της και έχουν κατά τη γνώμη μου τα απαραίτητα χαρακτηριστικά για να μη νομίζουν, αλλά να είναι και να θεωρούνται και από τους άλλους σκεπτόμενοι.

Το είδος αυτό είναι εν ανεπαρκεία, όπως κάθε τι που έχει αξία και όχι τιμή προς εξαγορά.

Αναφορές

Ρόκος, Δ., "Πολιτικές Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος. Από τη Θεωρία στην Πράξη", Πρακτικά Συνεδρίου HELECO 2005, Τ.Ε.Ε., Αθήνα, 2005. (και στο: Ρόκος Δ. (εισ.-επιμ.) "Περιβάλλον και Ανάπτυξη. Διαλεκτικές Σχέσεις και Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις", Εναλλακτικές Εκδόσεις, Αθήνα, 2005, σελ. 255).

Ρόκος, Δ., "Η Φύση, η Αποστολή και ο Δημόσιος Χαρακτήρας του Πανεπιστημίου Σήμερα", 1997. (Στο: Ρόκος, Δ. (επιμ.), "Από τη "βιώσιμη" ή "αιεφόρο" στην Αξιοβίωτη Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη", Α.Α.Λιβάνης, Αθήνα, 2003, σελ. 551).

Ρόκος, Δ., "Το τέλος του Πανεπιστημίου (;) ή το Πανεπιστήμιο στην εποχή της "Λευκής Βίβλου", 1997. (Στο: Ρόκος, Δ. "Νόμος Πλαίσιο 1268/82 για την Ανώτατη Παιδεία. Πριν, Κατά και Μετά Είκοσι Έτη", Εναλλακτικές Εκδόσεις, Αθήνα, 2003, σελ. 324).

Ρόκος, Δ., "Η ρήτρα της «μάλλον ευνοούμενης» θέσης και η επαμφοτερίζουσα στάση των διανοουμένων και καλλιτεχνών. Μια συμβολή στον επαναπροσδιορισμό των όρων, των εννοιών και των ευθυνών". (Στο: ΠΑ.ΠΟ.Κ. "Θέση και Στάση των διανοουμένων-καλλιτεχνών σήμερα", Πρακτικά Δημόσιας Συζήτησης, Αθήνα, 1993).